

Adam Garffs prædiken septuagesime søndag i anledning af Gentofte Kirkes 847- årsfødselsdag

Taler

Adam Garff
Sognepræst i Gentofte Kirke.

Dato

5. februar 2023

Sted

Gentofte Kirke

Omstændigheder

Prædikentekst

Matthæusevangeliet kapitel 20, vers 1-16

Mon ikke vi alle har en lille smålig vingårds-arbejder gemt i os? Den forurettede stemme, vi indimellem kan høre et sted derinde: *De andre får også mere end mig. En nyere bil, et sjovere liv, et pænere hjem – og så bestiller de ikke engang noget!* Det er så let at blive forarget og smålig.

Det står klart i lignelsen om arbejderne i vingården. Med vingårdsejeren, der med sine berømte denarer fremkalder den største smålighed hos sine daglejere – hvis småligheden overhovedet kan være stor. I lignelsen møder vi den forargelse, der ikke kun er forbeholdt hårdtarbejdende daglejere, men som ethvert menneske til alle tider har stået over for.

De arbejdere, der var mødt tidligt ude i marken, havde måske ikke forventet en hel trillebør med klingende denarer – en enkel var såmænd fin betaling – det var jo det, de havde aftalt. Lige indtil det øjeblik, hvor dem der var mødt sent ude i marken, også fik en denar. Så følte markens trætte mænd en trang til at *give ondt af sig. Hvor er mine rettigheder* – ville udbryde i dag. Den ene hånd ville kontakte fagforeningen, imens den anden hånd ville skrive et rasende opslag på Facebook. Og vi kender overskrifterne: *Tjener millioner uden at røre en finger!* Sådan kunne man blive ved. Forargelsens vej er uendelig, og småligheden kender ingen nedre grænser.

Prøv bare at dele et hold konfirmander op i to og lov dem, at der er en snack i pausen. Giv så den ene halvdel et kilo gulerødder. Det går fint og der gnaskes løs, lige indtil man giver den anden halvdel et kilo Haribo-slik. Så står

forargelsen malet i ansigterne, i hvert fald på gulerodsholdet. *Men det var jo det, vi aftalte! En snack i pausen.* Se på Kain og Abel fra Det Gamle Testamente, se på Jakob og Esau. Se på Jesu disciple, se ind i hjertekulens fornemmelse for uretfærdighed – og døm selv! Småligheden lurer lige om hjørnet. Og den forarger.

Men det er ikke meningen med denne lignelse. Den skal mere end blot forarge, for vi kan ikke bygge hele vores liv på en forargelse. Lignelsens påstand er anderledes vild, for den lyder, at Gud er god – selv mod dem, der ikke fortjener det! Søndagens evangelium bliver ikke stående i forargelsen, men bevæger sig dristigt ud i ukendt land. Til det sted, hvor nåden er svaret på al forargelse. Og vi tages med derud; til der hvor målestokken er en anden end den nøjeregnende fornuft. Den fornuft vi ellers møder alle andre steder i tilværelsen. Lignelsen taler nådens sprog.

Tag det, der er dit, og gå! Sådan lyder ordene fra vingårdsejeren. For arbejderne skal videre, ud i livet og bruge denne denar til noget. I stedet for at stå der og surmule. Og hvad er det så – det *der er dit*? Hvad er det egentlig arbejderne får for deres arbejde? De får det samme. Og dét er afgørende. Når dagen er omme, får de den samme løn, selvom de ikke alle har fortjent den – tænker vi. Guds blik og menneskets blik er ikke det samme. Guds nåde vil altid have noget at sige til vores smålighed.

I dag fejrer vi kirkens 847. fødselsdag. Og vores gamle kirke blev ikke bygget på smålighed. Den blev opført på storsind. Bygget af vores forfædre, fordi de skulle have et sted at hente mod og styrke og trøst. Her kunne man komme anstigende udmattet med jord på støvlerne eller med et sønderrevet hjerte under sit fine tøj. Der var brug for et sted, hvor datidens mænd og koner kunne få rusket op i deres forargelse og smålighed. Og intet af dette har vel ændret sig?

Dengang som nu kan man få en tur i nådens svingdør, og forhåbentlig gå herfra med mere livsmod, styrke og trøst, end da man ankom. Ligesom den vinmark der forvandler himlens væde og jordens grøde til spændstige druer, og til en Ånd, der løfter os.

Så der er alle gode grunde til, at vi fejrer dette. At kirken endnu står efter så mange år. Godt nok har man pillet de hvælvede lofter ned, og tårnet er kommet

til i 1500-tallet, ligesom vi for 15 år siden kunne indvie Per Kirkebys glasmosaikker. Men det er kun de ydre ting, for det centrale er og bliver forkyndelsen af Jesus Kristus.

Det der bærer vores gamle kirkerum er ikke kun murene og spærene og de sjove anekdoter, men troen på Guds nådige kærlighed – uanset hvornår vi så er mødt i marken.

Vi kan fejre, at der søndag efter søndag lyder et befriende budskab til os. Om at vi er alting værd, selvom vi måske ikke kan finde ud af så meget. Det er også det budskab der lyder til arbejderne i vingården: At når dagen er omme, er der ikke forskel på dem, jo indbyrdes, men ikke overfor Gud. Det er det der ligger en misforståelse så snublende nær. Men det er de ord, der bærer det hele. Ordene om vores værd, på trods alt. Om vores værdighed, til trods for det onde vi gør, selvom vi så nødt vil gøre det.

Om vi så har knoklet os selv halvt fordærvet i den brændende sol, eller om vi slet ikke magtede det og søgte skyggen. Det opløftende er, at vi gives det ufortjent.

Hvad gjorde vi ellers med dem der ikke magtede dette liv? Dem der kun ikke kunne selv, dem der ikke var givet styrken til at klare mosten? Hvad stiller vi op med alle dem, vi forarges over? Eller alle dem, vi skal passe så godt på? Lignelsen insisterer på, at mennesket har en anden værdi overfor Gud, end den værdi vi tillægger hinanden. Uden det budskab havde vi næppe haft et sygehusvæsen eller en plejesektor. Og hvad med tilliden og sammenhængskraften? Man kunne gå så langt som til at sige, at uden et evangelium om syndernes forladelse var der slet ingen velfærdsstat. Den slags budskaber har disse gamle mure måtte høre på i 847 år. Kirken har været fyldt med gårdejere, bønder og sågar en sognepræst ved navn Jacob Madsen, der skrev den første salme vi sang. Budskabet om Guds radikale og provokerende nåde har lydt til konger og Bernstorff'ere og til florissante grosserer gennem generationer. Det har lydt til fattigfolk og til de tjenende ånder, der godt vidste hvem de var i lignelsen. Men som fandt mening i det alligevel.

Søndag efter søndag har det ord lydt, og det har spredt sig fra mund til øre til handling. Ordet om, at Guds nåde er større end vores forargelse og smålighed – til sammen. Om at *de sidste skal blive de første og de første de sidste*. Der er noget dejligt Rasmus Modsat-sk over det. Evangeliets opsange. Det havde vores nu afdøde digter Henrik Nordbrandt også sans for. I digtsamlingen *Guds Hus*

skriver han:

*Alle veje fører til Guds Hus/
men ikke på samme måde./
Hvis du går mod syd, ender du i nord,/
hvis du går mod øst, ender du i vest,/
hvis du går opad ender du nede/
og hvis du går nedad, oppe.
Deraf følger dog ikke/
at du kommer der blot ved at blive./
Matematik er for datamater./
Guds hus er for vand, figentræer, slanger og æsler/
og folk som har fået evnen/ til at le ad det indlysende./*

Tænk at kunne le ad det indlysende! Det er da den største velsignelse i verden. Det kunne også en ældre tysk mand, jeg stødte på i et interview. *Le ad det indlysende!* Han var blevet stoppet på gaden og spurgt af en frisk rapporter. Den ældre mand så alvorlig ud, og samtalen ændrede karakter, da det viste sig at den ældre mand sørgede over sin nyligt afdøde kone. Den friske rapporter spurgte så, påfaldende teologisk, ind til hvad sorgen gjorde ved hans syn på verden. Den ældre mand sagde så, synligt bevæget, at konens død havde bragt ham tættere på Gud. Fordi hendes død havde vist hvor smukt skaberværket egentlig var.

Alt det han havde fået gennem årene, viste sig nu – som nåde. Det var helt indlysende for ham! Den ældre mand var hverken forarget eller følte sig uretfærdigt behandlet over den løn, livet havde givet ham. Døden havde på en eller måde fjernet småligheden i ham, og i stedet var han begyndt at forstå sit liv i lyset af Guds nåde. Som alt det han fik, helt ufortjent. Eller som Nordbrandt ville kalde det syn på livet: *evnen til at le ad det indlysende/*

Det er det lignelsen om arbejderne i vingården stiller os overfor: Den opgave der består i, at vi bevæger os ud af smålighedens skygge, væk fra vores navlepillerier, og ind i nådens rige. Til det sted, hvor vi forstår alting som noget, der er givet os, helt ufortjent. Kære menighed, kære kirke, tillykke med dagen – og med denaren!

Derfor kan vi sige: Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Far, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver en sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet, Septuagesima

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/adam-garffs-praediken-septuagesime-sondag-i-anledning-af-gentofte-kirkes-847-arsfodselsdag>